

52105203: สาขาวิชาภาษาสันสกฤต

คำสำคัญ: มนตร์ไภษัชยะ/คุณค่าทางวรรณคดีและการแพทย์/อรรถพเวท

ธีรภัทร ลินธุเดช: มนตร์ไภษัชยะ: การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีและการแพทย์ในอรรถพเวท. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.บำรุง คำเอก และ ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา. 264 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อแปลมนตร์ไภษัชยะจากคัมภีร์อรรถพเวทฉบับภาษาสันสกฤตเป็นภาษาไทย 2. เพื่อนำเสนอด้านการแพทย์ในอรรถพเวทซึ่งได้ชื่อว่าเป็นวรรณคดีแรกแห่งความเจริญของอารยธรรมตะวันออก 3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาทางวรรณคดีโดยเน้นลักษณะคำประพันธ์ประเภทมนตร์ตามลักษณะเฉพาะที่ปรากฏของคัมภีร์อรรถพเวทซึ่งถือเป็นคัมภีร์โบราณที่สมบูรณ์และมีเอกลักษณ์อีกเล่มหนึ่งของโลกโดยต้นฉบับอรรถพเวทที่นำมาศึกษานั้นยึดต้นฉบับภาษาสันสกฤตอักษรเทวนาครีตามตำราชื่อ Atharvaveda with The Pada-Pātha and Sayanācārya's Commentary. พิมพ์ที่ เทว ทัด ศาสตรี เมืองไอศิอรปุระ เมื่อปี ค.ศ. 1962 ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาคือ ผู้วิจัยได้สืบค้นเอกสารต้นฉบับอรรถพเวทที่เหมาะสมในการนำมาศึกษาโดยพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความชัดเจนแล้วจึงเริ่ม แปลเอกสารตามหลักการจำแนกมนตร์ตามที่กล่าวมาในขอบเขตการวิจัยจากภาษาสันสกฤตสู่ภาษาไทยโดยคำนึงถึงรูปประโยคในภาษาไทยเป็นหลักแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อาจจัดทำตามระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนดเป้าหมายไว้จากนั้นจึงสรุปผลแล้วนำเสนอ

ผลการศึกษาพบว่า มนตร์ไภษัชยะเป็นมนตร์ที่ยาวที่สุดในคัมภีร์อรรถพเวทมีทั้งสิ้น 390 มนตร์ ซึ่งแต่ละมนตร์ล้วนถูกแต่งให้คงความด้วยอสังการชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะอสังการทางความหมายที่มีความโดดเด่นมาก จากการศึกษาพบถึง 14 ชนิด และปรากฏการใช้ฉันท 12 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่มีการใช้มากที่สุดคือ อนุชรูป นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบโรคในมนตร์ไภษัชยะทั้งสิ้น 22 โรค พบตัวยาที่ใช้ในการรักษาทั้งสิ้น 33 ชนิด และยังพบวิธีการรักษาเพิ่มเติมอีก 7 วิธีซึ่งพบวิธีที่สำคัญมากที่สุดในการรักษานั้นก็คือ การใช้มนตร์บริกรรมในการรักษา

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

52105203: MAJOR: SANSKRIT

KEY WORD: BHAIJAJYA MANTRA / IN LITERARY AND MEDICAL VALUES /
ATHARVAVEDA

THEERAPAT SINTHUDECH: THE BHAIJAJYA: AN ANALYTICAL STUDY OF
THE LITERARY AND MEDICALVALUES IN ATHARVAVEDA. THESIS ADVISORS: ASSOC.
PROF. BUMROONG KAM-EG, Ph.D. ASST. PROF. CHIRAPAT PRAPANDVIDYA, Ph.D.
264 pp.

The objective of thesis is threefold: Firstly, to translate the original text in Sanskrit into Thai, secondly to find out the medical system in the Atharaveda which is the index that shows the progress of East Civilization, and thirdly to analyze the form and content of literature, focusing on the nature of poetry charmed by the unique style of the Atharaveda. The study is based on original Sanskrit text of Atharaveda with the Pada-Pātha and Sayanācārya's Commentary printed in Dev Datt Shastri at the V.V.R.I.Hohhiarpura 1962.

The results showed that The Bhaisajya magical formulas (Mantra) are the longest in the Atharaveda and there are 390 Mantras. Each mantra is embellished with different kinds of Alankāra which has elegant and remarkable meaning. From the study it is found that up to 14 kinds of Alankāra and numerous types of the meters are used, especially Anustubh. In addition, researchers have found that the diseases in the Bhaisajya magical formulas are of 22 kinds and the drugs used in the treatment of 33 species. Three different ways of treatment were also found, the most important of which is the treatment that uses magical formulas (Mantras)

Department of Oriental Languages

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิตและปริญญาตรีบัณฑิต จากงบประมาณแผ่นดิน (หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป) ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีงบประมาณ 2554 (ครั้งที่ 1)

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.วิสุทธ์ บุษยกุล ราชบัณฑิต ครูท่านแรกผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ไวยากรณ์และวรรณคดีบาลี-สันสกฤตแก่ผู้วิจัย อีกทั้งได้แนะแนวทางการศึกษาต่อด้านสาขาวิชาภาษาสันสกฤต ท่านมอบให้ซึ่งห้วงใยและกำลังใจอันมากล้นท่านคือมงคลอันประเสริฐยิ่งในชีวิตผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้สอน ไวยากรณ์และวรรณคดีสันสกฤตแก่ผู้วิจัย ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าตรวจแก้และกวดขันการแปลมนตรีโทษยะจากอรรถรพเวทอันยากยิ่ง ตลอดจนให้คำแนะนำและความรู้มากมายเกี่ยวกับการแปลอรรถรพเวทนี้ ยังผลให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยนี้ได้จนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร.กุสุมา รัศยมณี อาจารย์ผู้กรุณาสละเวลาอันมีค่าแนะนำแนวทางการวิเคราะห์ผู้วิจัย ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขหัวข้อการวิจัยจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ผู้กรุณาสละเวลาอันมีค่าแนะนำแนวทางการวิจัย รวมถึงตรวจแก้การวิเคราะห์ตลอดจนให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ยิ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ได้จนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สำเนียง เลื่อมใส อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้วิจัยและเป็นอาจารย์ผู้สอนวรรณคดีที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าอ่าน ตรวจทาน ตลอดจนแก้ไขหัวข้อวิทยานิพนธ์รวมทั้งให้คำแนะนำอันมีประโยชน์หลายประการ จนกระทั่งนำไปสู่การนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ในที่สุด ท่านยังเป็นผู้ให้ความรู้ในการอ่านคำประพันธ์ภาษาสันสกฤตซึ่งมีประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร. บำรุง คำเอก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าอ่าน ตรวจทาน ตลอดจนแก้ไขในระหว่างการเขียนวิทยานิพนธ์รวมถึงให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อีกมากมายแก่ผู้วิจัย ท่านเป็นผู้สอนอรรถรพเวทแก่ผู้วิจัยอันนำมาซึ่งแรงบันดาลใจในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์อานันท์ นาคคง ผู้ให้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษเบื้องต้นแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์พอล สุกใสผู้ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการจัดรูปแบบในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายธรรมศักดิ์ สินธุเดชและนางกัลยารัตน์ สินธุเดช บิดาและมารดา ผู้เป็นมงคลชีวิตอันประเสริฐสุด ผู้ให้กำเนิดและคอยอบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยจนเติบโตด้วยความรักความอบอุ่นสุดประมาท ตลอดจนสนับสนุนผลักดันให้ผู้วิจัยเข้าศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตและคอยเป็นกำลังใจอย่างยอดเยี่ยมเสมอมา ท้ายที่สุดนี้แม้มิได้เอ่ยนาม ผู้วิจัยขอขอบคุณในไมตรีจิตของท่านผู้มีส่วนสรสร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอน้อมอุทิศคุณค่าอันเกิดมีในงานวิจัย ให้บรมครูของผู้วิจัยผู้ล่วงลับทั้งที่ระลึกได้แลเหลือกำลังจะระลึกถึง ด้วยจิตคารวะในพระคุณยิ่ง